

naturpolis

TAIVALKOSKEN KUNNAN KÄRKITOIMIALOJEN KEHITYKSEN SEURANTA

22.11.2023

KAMK • University
of Applied Sciences

Tavoite

- Selvityksen tavoitteena on kuvata Taivalkosken ja Kuusamon kärkitoimialojen aluetaloudellisten vaikutusten kehitys vuosina 2019–2021.
- Kärkitoimialoja alkutuotanto, metsäsektori, matkailu, vähittäiskauppa sekä logistiikka.
- Avaintunnuslukuina toimialojen liikevaihdon ja työvoiman kehitys.
 - Toissijaisina tunnuslukuina käytetään eri toimialojen tuottavuutta kuvaavia muuttujia.

Menetelmä

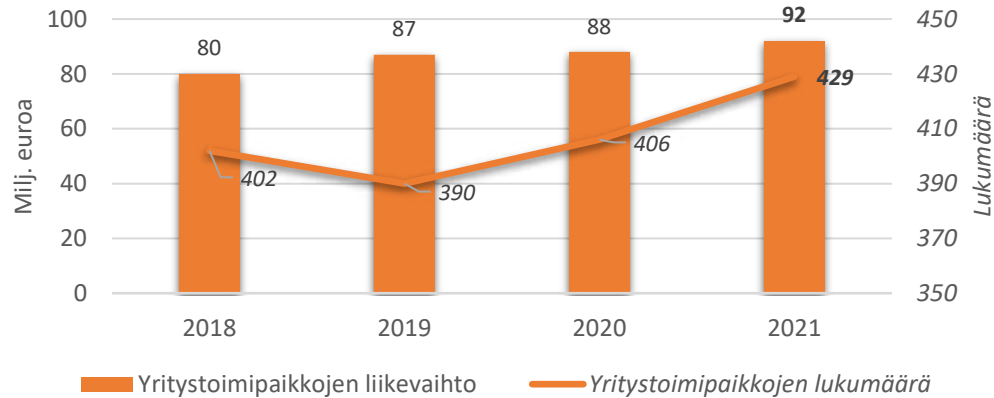
- Kehityksen seuranta perustuu Tilastokeskuksen kunnittaiseen toimipaikkatilastoon pohjaavaan mittaamis- ja seurantamalliin (Järviluoma & Kauppila, 2019).
- Menetelmässä toimialat määriteltiin TOL (2008) -toimialaluokituksen koodeilla ja niille valittiin kutakin toimialaa kuvaavat kehityksen seurannan mahdollistavat kvantitatiiviset mittarit.
 - Taivalkosken matkailun aluetaloudellisten vaikutusten päivitys perustuu Pasi Satokankaan (Lapin amk) viimeisimpään Taivalkosken matkailutaloustutkimukseen (Satokangas, 2021).

Menetelmä

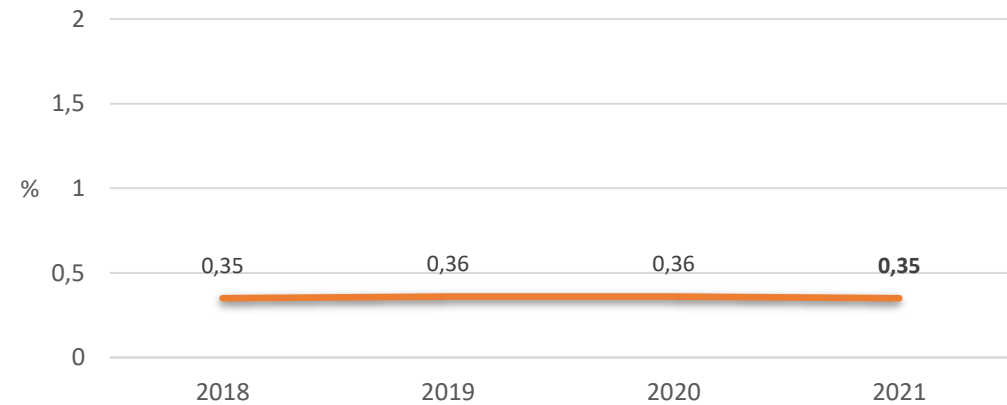
- Työvoiman määrän osalta on huomattava, että vuodesta 2021 alkaen Tilastokeskus on siirtynyt käyttämään uutta henkilöstömäärän estimointia, joka perustuu tulorekisteriin. Tarkastelun kohteena olevien toimialojen vuoden 2021 työvoimatiedot eivät ole siksi täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien lukujen kanssa.
- Kärkitoimialoja kokonaisuutena tarkasteltaessa on huomattava, että matkailutulossa ja -työllisyydessä on osittaista päällekkäisyyttä vähittäiskaupan ja logistiikan (henkilöliikenne) liikevaihtojen ja työllisyyslukujen kanssa.

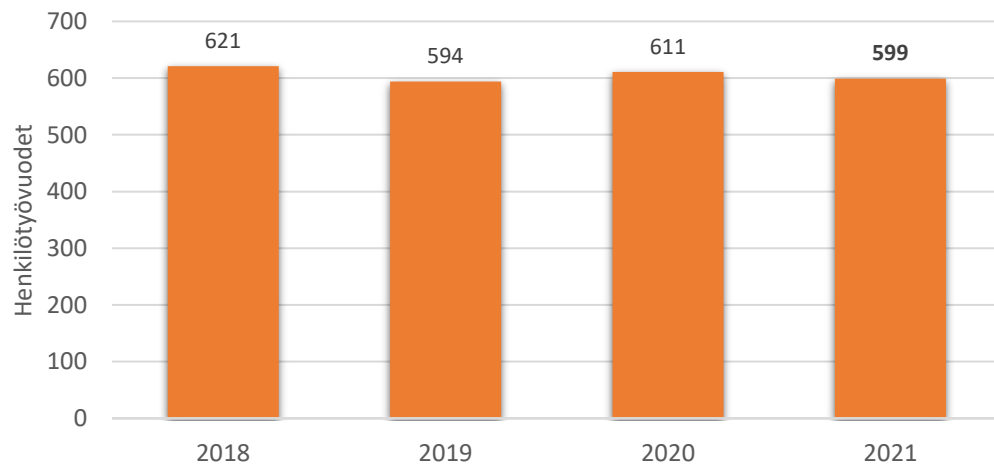
Kaikkien yritystoimipaikkojen lukumäärä ja liikevaihto

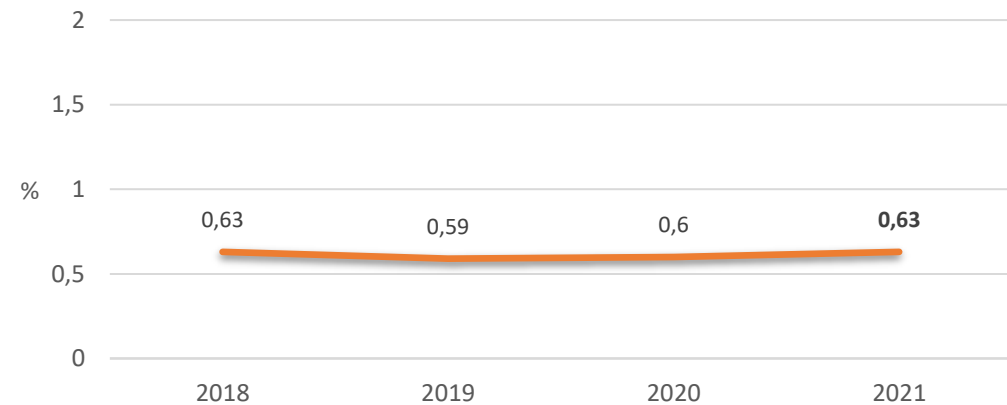
Osuus Pohjois-Pohjanmaan yritystoimipaikkojen liikevaihdosta

Kaikkien yritystoimipaikkojen työvoima

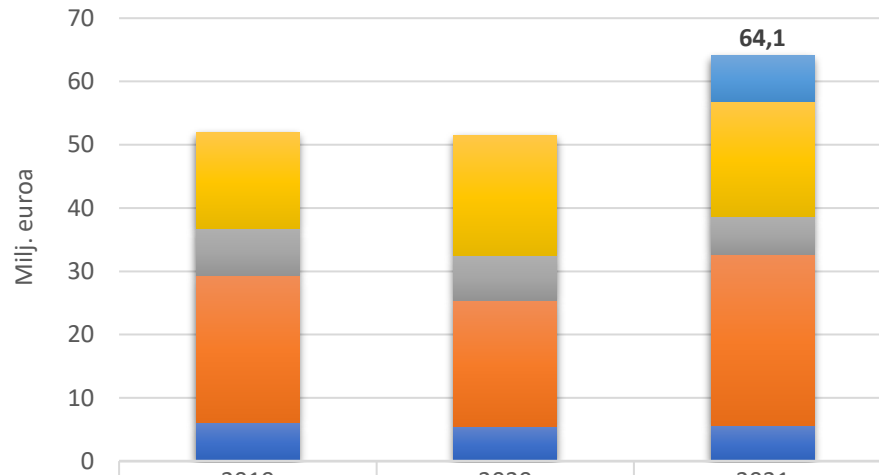
Osuus Pohjois-Pohjanmaan yritystoimipaikkojen työvoimasta

Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

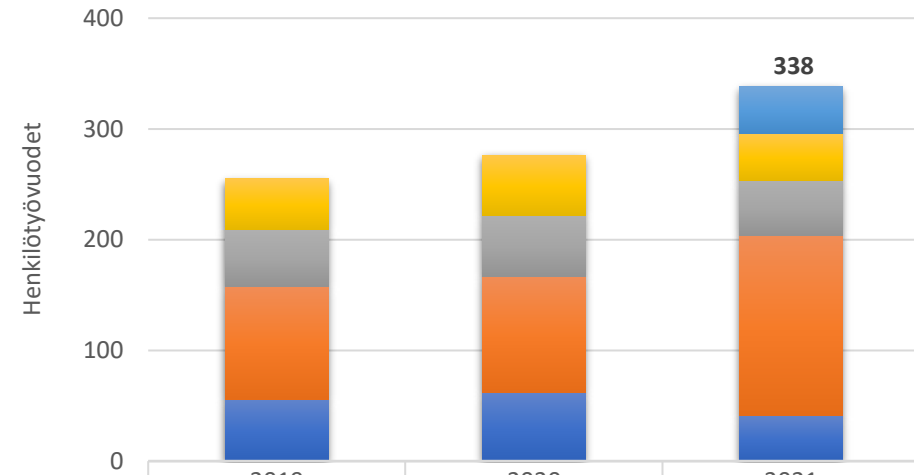

Kärkitoimialojen liikevaihdon kehitys

	2019	2020	2021
■ Logistiikka			7,2
■ Vähittäiskauppa	15,2	18,9	18,3
■ Matkailu	7,4	7,1	5,9
■ Metsäsektori	23,2	19,9	27,1
■ Alkutuotanto	6,1	5,5	5,6

Kärkitoimialojen työvoiman kehitys

	2019	2020	2021
■ Logistiikka			42
■ Vähittäiskauppa	46	54	43
■ Matkailu	51	55	49
■ Metsäsektori	102	105	163
■ Alkutuotanto	56	62	41

Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

Matkailun liikevaihto- ja työvoimaluvuissa osittaista päällekkäisyyttä vähittäiskaupan ja logistiikan (henkilöliikenne) lukujen kanssa.

Taivalkosken logistiikka-alan liikevaihto- ja työvoimatietoja ei ole saatavilla kattavasti vuosilta 2019 ja 2020.

Liikevaihto

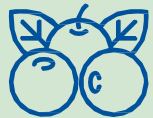
64,1
Milj. €

Henkilöstö

338
Htv

Tilastointimuutosten takia henkilöstön muutosprosentteihin liittyy epävarmuutta.

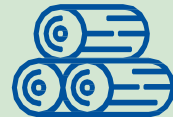
Alkutuotanto

+1,8 % liikevaihto

-33,9 % henkilöstö

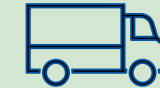
Metsäsektori

+36,2 % liikevaihto

+55,2 % henkilöstö

Tavaraliikenne

-7,4 % liikevaihto

-32,3 % henkilöstö

Matkailutoimialat

-16,9 % liikevaihto

-10,9 % henkilöstö

Vähittäiskauppa

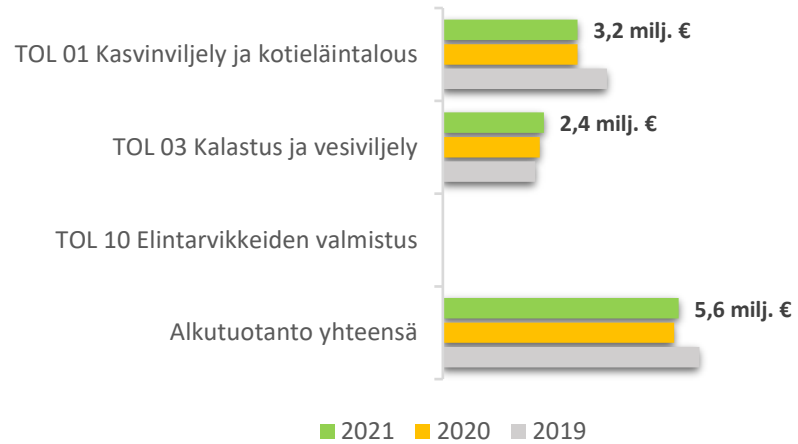
-3,2 % liikevaihto

-20,4 % henkilöstö

Liikevaihdon kehitys

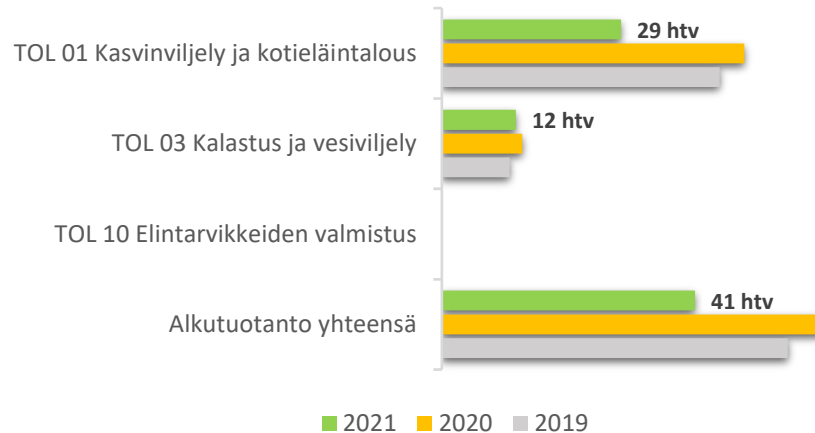

elintarvikkeiden valmistuksen palkkatuloa

elintarvikkeiden valmistuksen palkkaverotuloa

Työvoiman kehitys

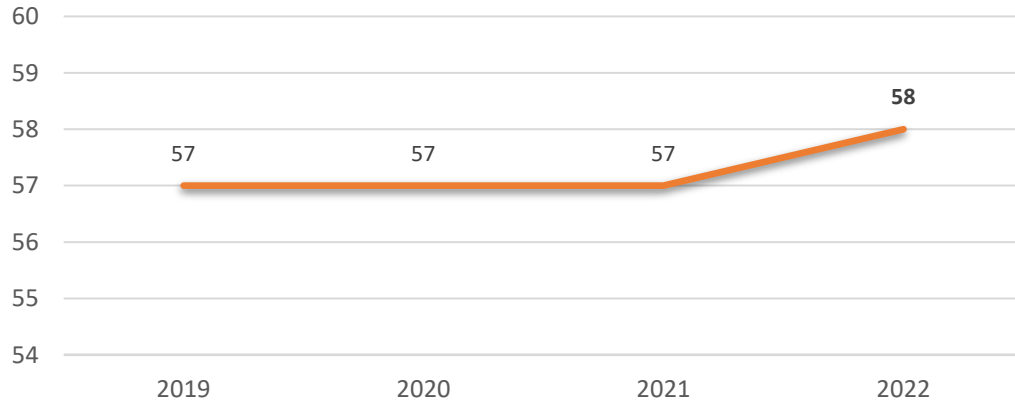

Kunnittaisessa toimipaikkatilastossa ei julkaista liikevaihtotietoja toimialalta TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous. Liikevaihdon korvaavana tunnuslukuna selvityksessä käytetään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta laskettua tuloa kaavalla *maatilayritysten tulot yhteensä €/yritys * maatilayritysten lukumäärä*. Tällöin tarkastelun ulkopuolelle jää osakeyhtiö-muotoisten maatilayritysten liikevaihto.

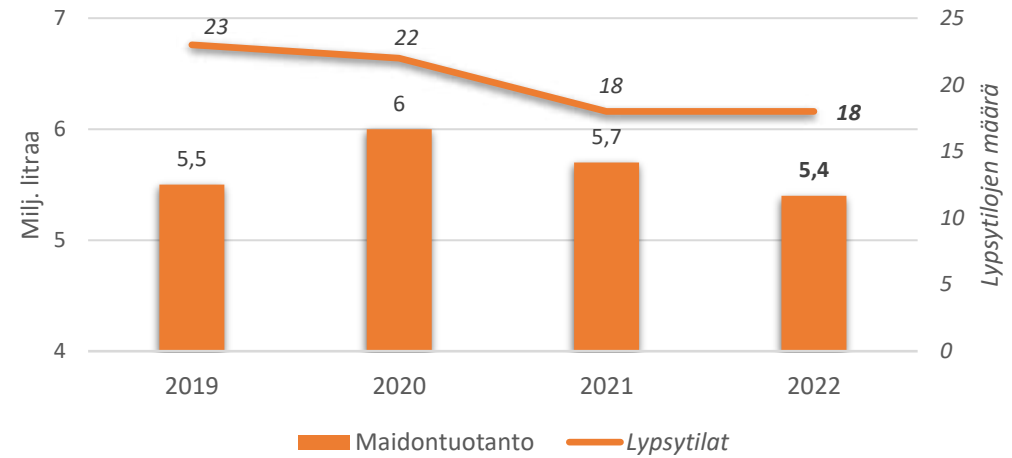
Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

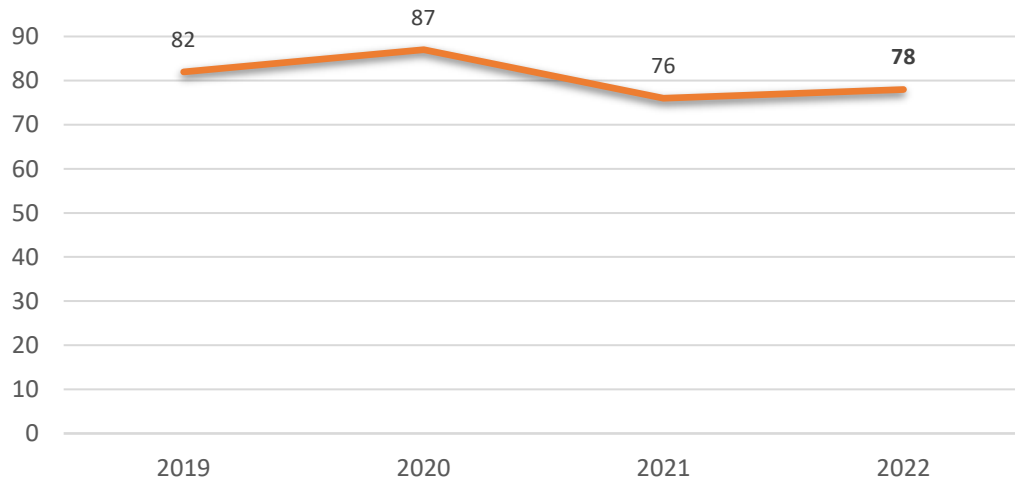
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä

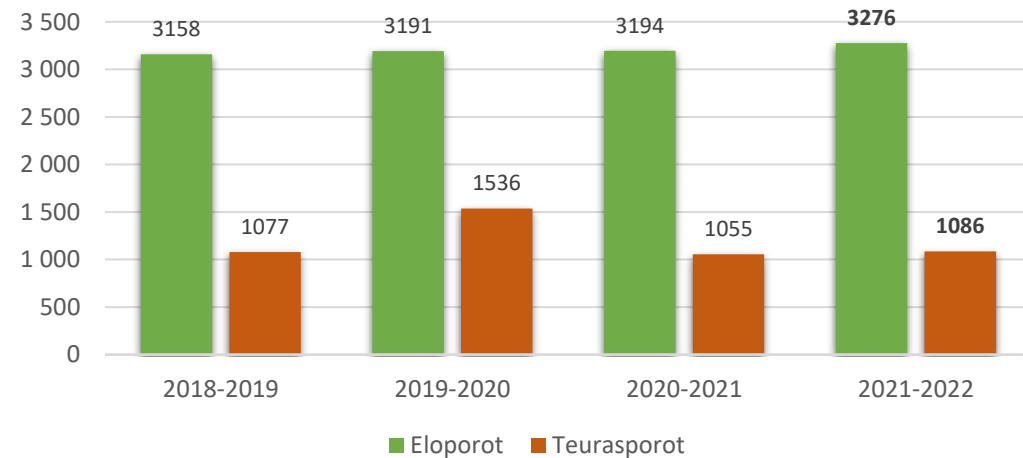
Maidontuotanto ja lypsutilat

Naudanlihantuotanto (tonnia)

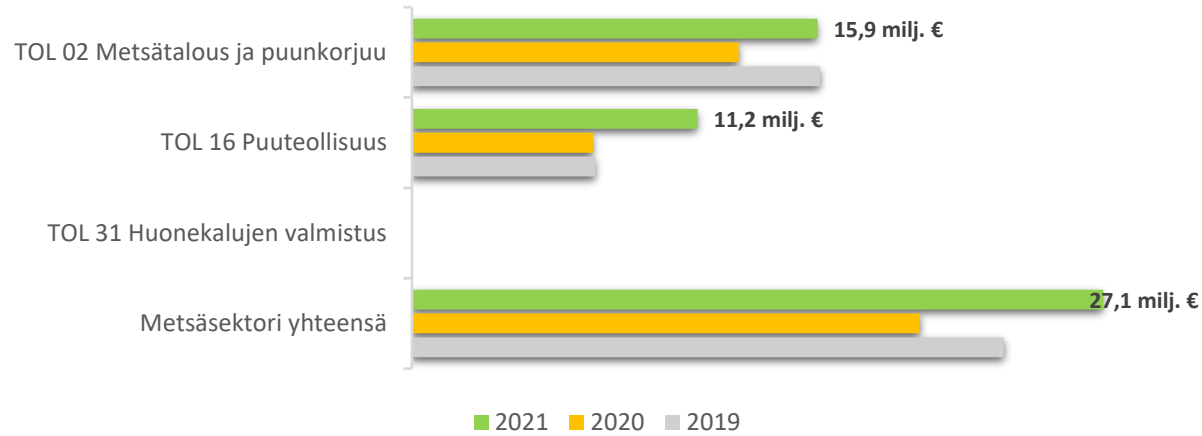

Elo- ja teurasporojen lukumäärä

Liikevaihdon kehitys

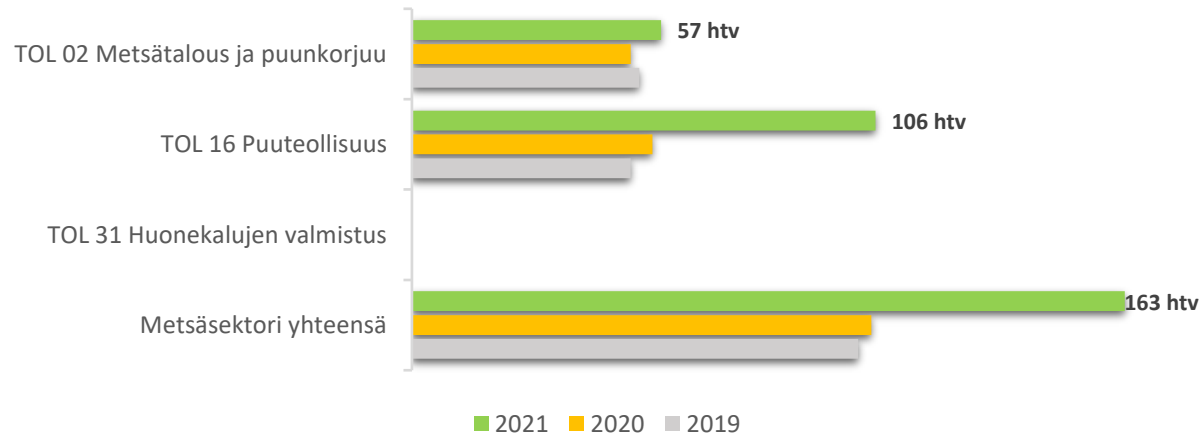
4,0 milj. €

puuteollisuuden
palkkatuloa

0,5 milj. €

puuteollisuuden
palkkaverotuloa

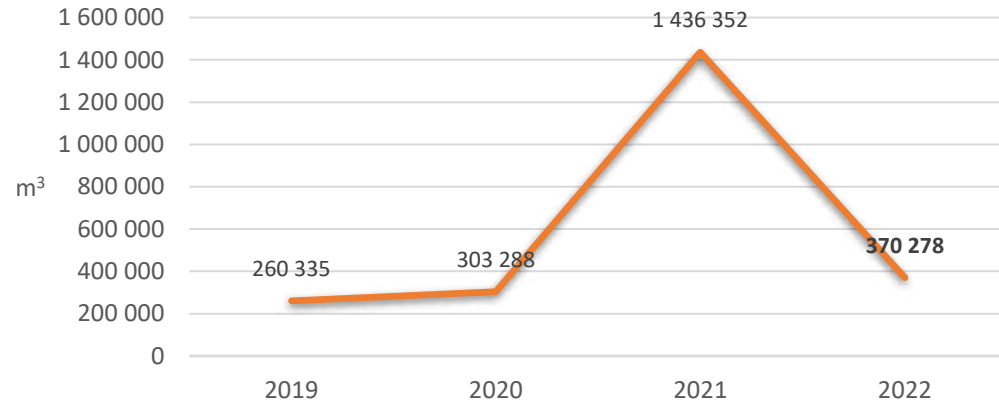
Työvoiman kehitys

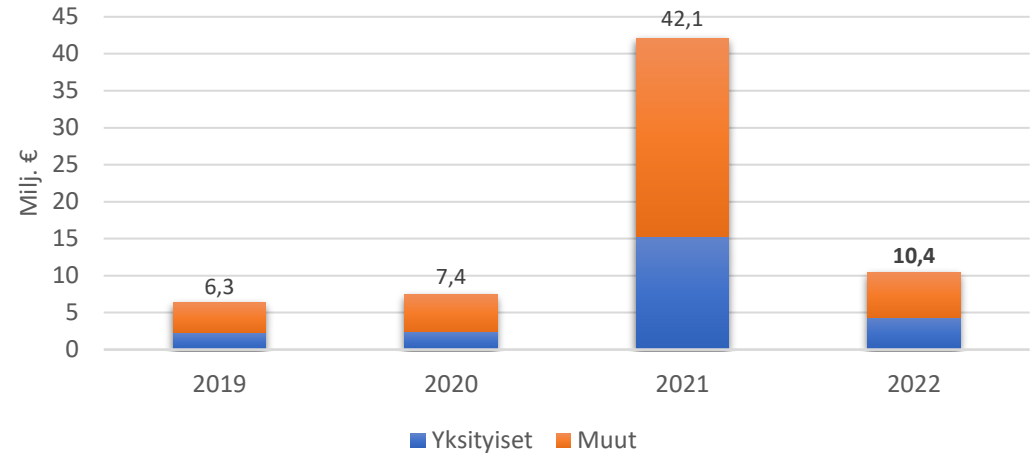
Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

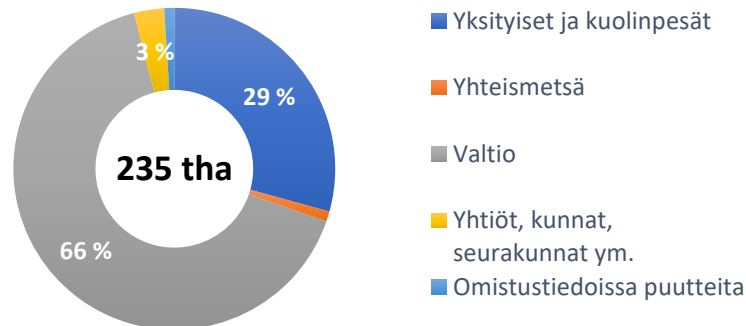
Hakkuuaikomusten arvioitu puutavarakerätymä

Hakkuuaikomusten arvioitu kantorahatulo

Metsätalouden omistusosuudet vuonna 2023

Muut tunnusluvut:

Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2021

Metsähallituksen hoidossa olevat metsätalousalueet 2022

Metsähallituksen hoidossa olevat luonnonsuojelualueet 2021

Suojeluvarausten osuus kunnan maapinta-alasta 2021

Taivalkoski

13,8 milj. m³

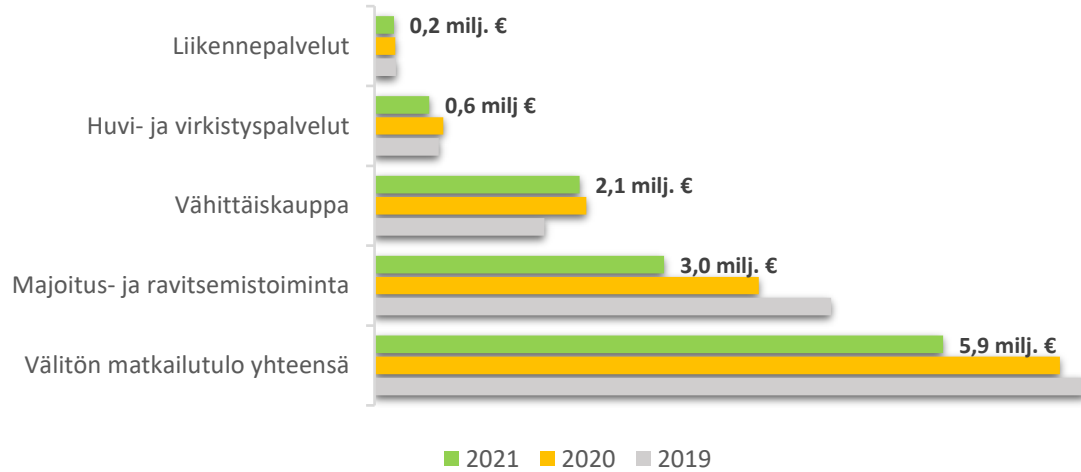
124 047 ha

20 942 ha

11 %

Matkailutulon kehitys

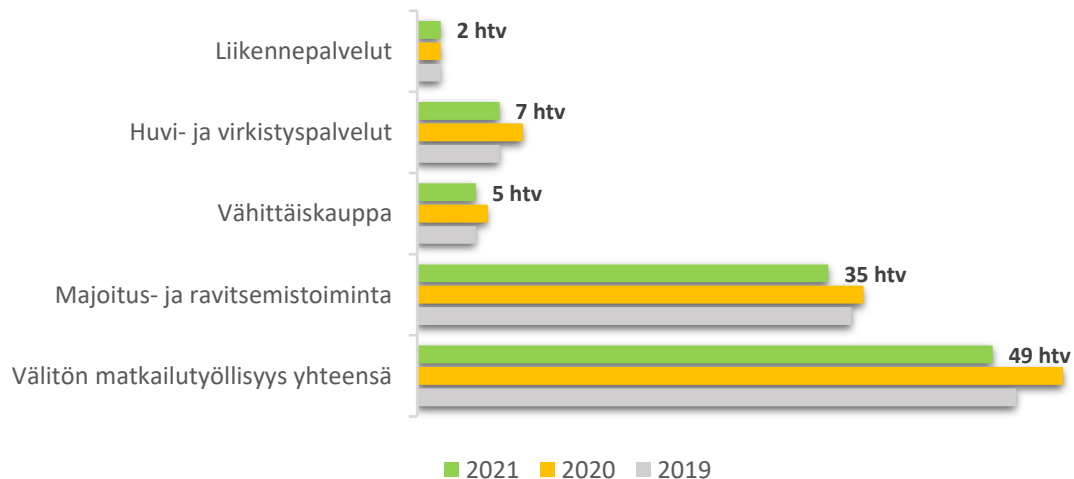
1,6 milj. €

matkailun
palkkatuloa

0,2 milj. €

matkailun
palkkaverotuloa

Matkailutyöllisyyden kehitys

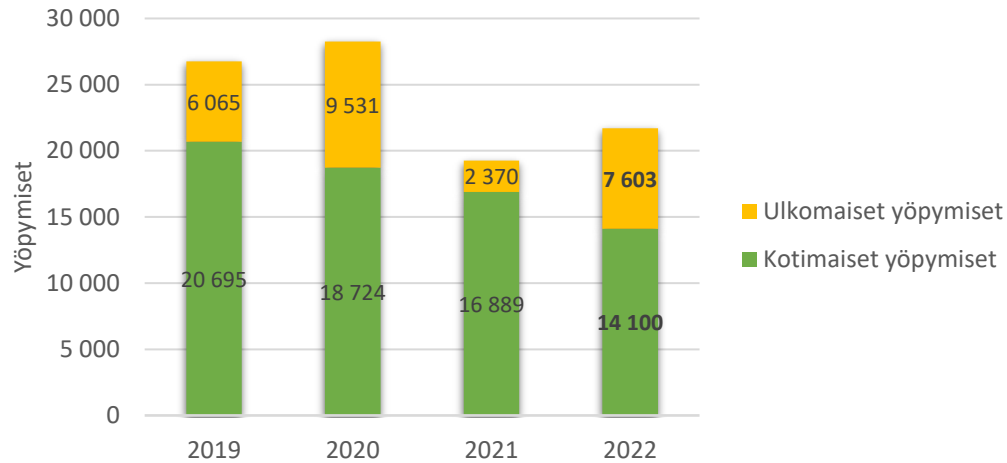

Vuoden 2021 työllisyytluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

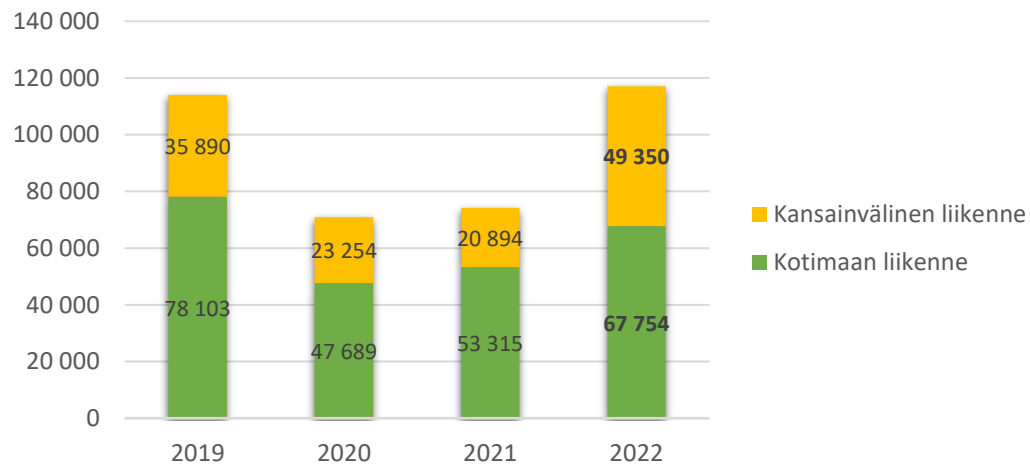
- Tarkastelun kohteena ovat matkailun välittömät vaikutukset ilman kerrannaisvaikutuksia.
- Matkailun ja vähittäiskaupan liikevaihto- ja henkilöstötietoja vertailtaessa on huomattava, että matkailun tunnusluvut sisältävät myös matkailukysynnän synnyttämät tulo- ja työllisyysvaikutukset vähittäiskaupan alalle. Tältä osin matkailun ja vähittäiskaupan liikevaihto- ja henkilöstöluvut ovat päällekkäisiä.
- Tilastokeskuksen yritysrekisteristä ei ole mahdollista poimia matkailuyritysten käyttämää vuokratyövoimaa, joten se ei ole mukana arvioituissa työllisyysvaikutuksissa. Samasta syystä myöskään esimerkiksi kiinteistönhoidon tai puhtaanapidon mahdollinen ulkoistettu työvoima ei sisällä esitettyihin työllisyysvaikutuksiin.

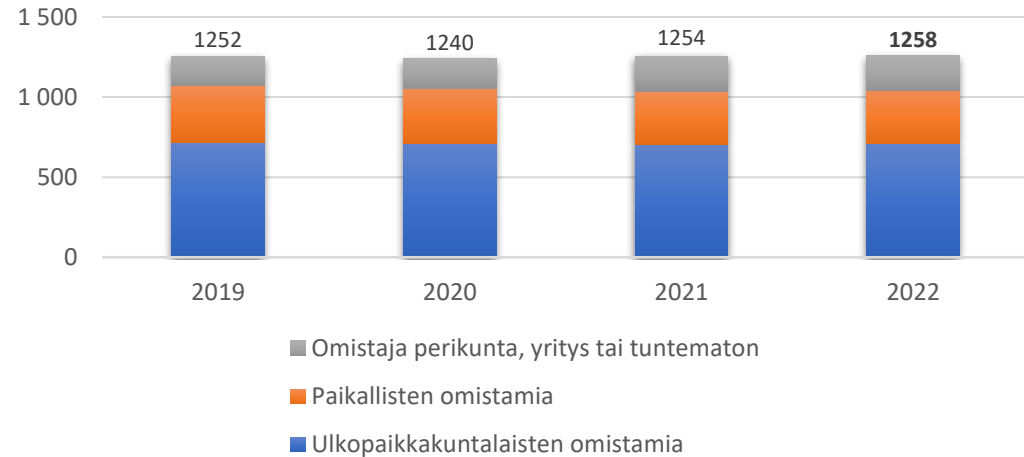
Taivalkosken rekisteröidyt yöpymiset

Kuusamon lentoaseman matkustajat

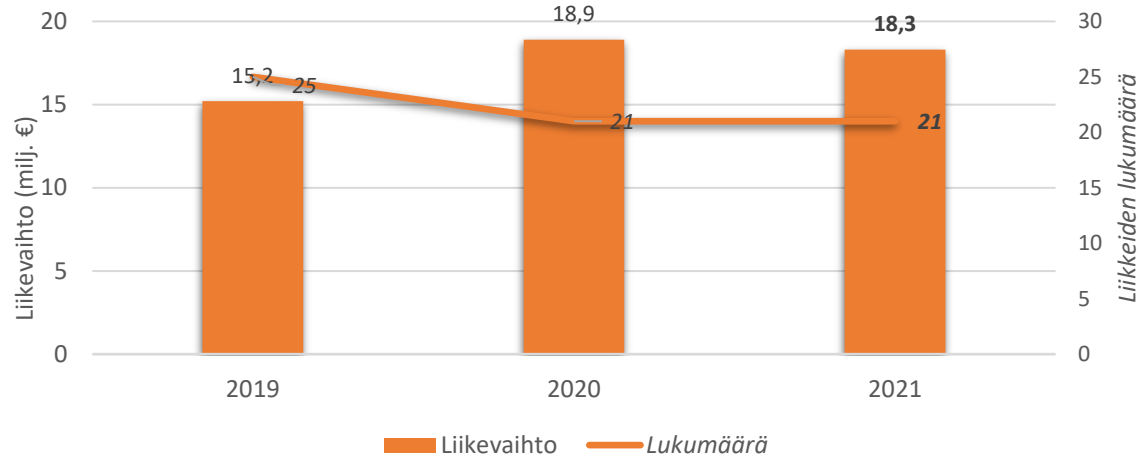
Kesämökkien lukumäärä

Tilastovuodesta 2020 alkaen kesämökkikanta muodostetaan rakennusluokituksen luokkaan 021 (Vapaa-ajan asuinrakennukset) kuuluvista rakennuksista. Aikaisemmin kesämökkikantaan kuuluneet ns. mummonmökkit, eivät enää sisälly kesämökkeihin. Niiden sijaan vuokrattavat lomamökkit luokitellaan nyt kesämökkitalastoon kuuluviksi.

Liikevaihdon ja liikkeiden lukumäärän kehitys

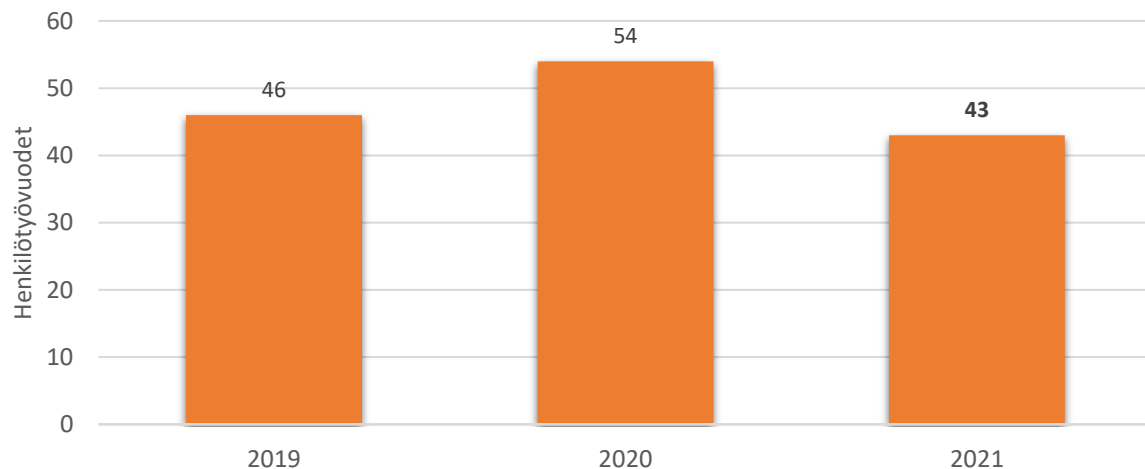
1,4 milj. €

vähittäiskaupan
palkkatuloa

0,2 milj. €

vähittäiskaupan
palkkaverotuloa

Työvoiman kehitys

Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

Toimialaluokassa 47 ei ole mukana moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien vähittäiskauppa. Polttoaineiden myynti ja huoltamotoiminta kuuluvat toimialan 47 Vähittäiskauppa alle.

- Logistiikka-alassa mukana seuraavat TOL 2008 -standardin mukaiset toimialat:

Henkilöliikenne

49310 Paikallisliikenne

49320 Taksiliikenne

49391 Säännöllinen linja-autojen
kaukoliikenne

49392 Linja-autojen tilausliikenne

49399 Muualla luokittelematon muu
maaliikenteen henkilöliikenne

50300 Sisävesiliikenteen henkilökuljetus

Tavaraliikenne

49410 Tieliikenteen tavarankuljetus

53200 Muu posti-, jakelu- ja
kuriiritoiminta

Muut logistiikka-alaan liittyvät toimialat

52100 Varastointi

52211 Linja-autoasemat

52212 Tieliikenteen terminaalitoiminta

52219 Muu maaliikennettä palveleva toiminta

52229 Muu vesiliikennettä palveleva toiminta

52230 Ilmaliikennettä palveleva toiminta

52240 Lastinkäsittely

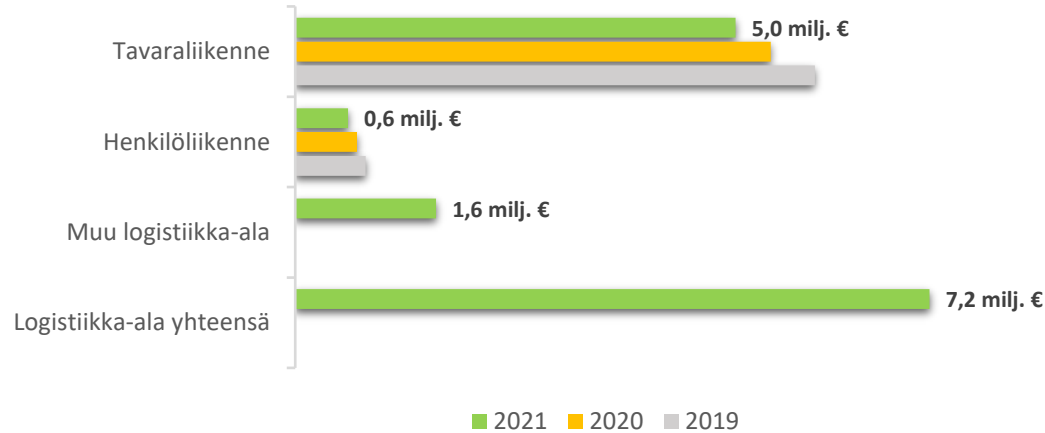
52291 Huolinta ja rahtaus

52299 Muu kuljetusvälitys

Matkailutulon ja -työllisyyden arvioinnin yhteydessä liikennepalveluihin luettiin mukaan myös esim. autojen ja moottorikelkkojen vuokraus.

Liikevaihdon kehitys

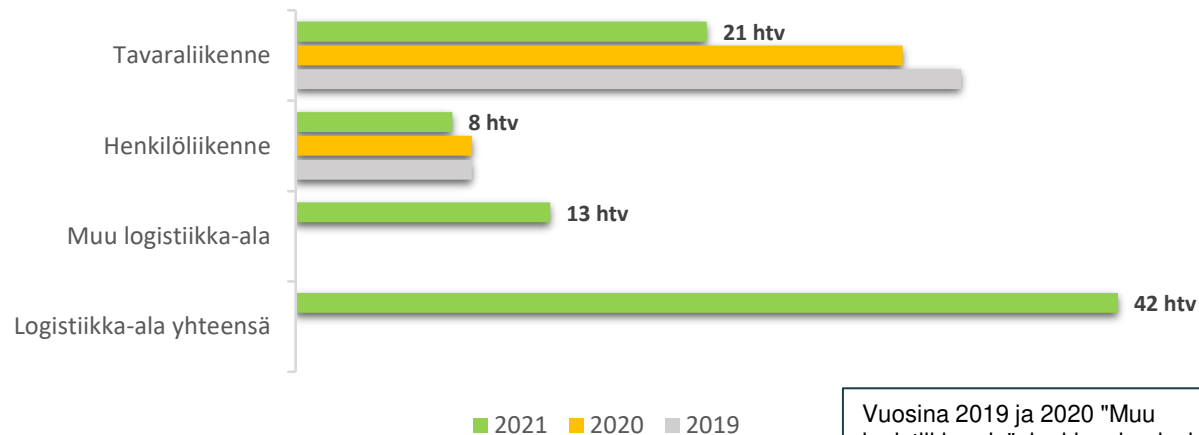
0,8 milj. €

tavaraliikenteen
palkkatuloa

0,1 milj. €

tavaraliikenteen
palkkaverotuloa

Työvoiman kehitys

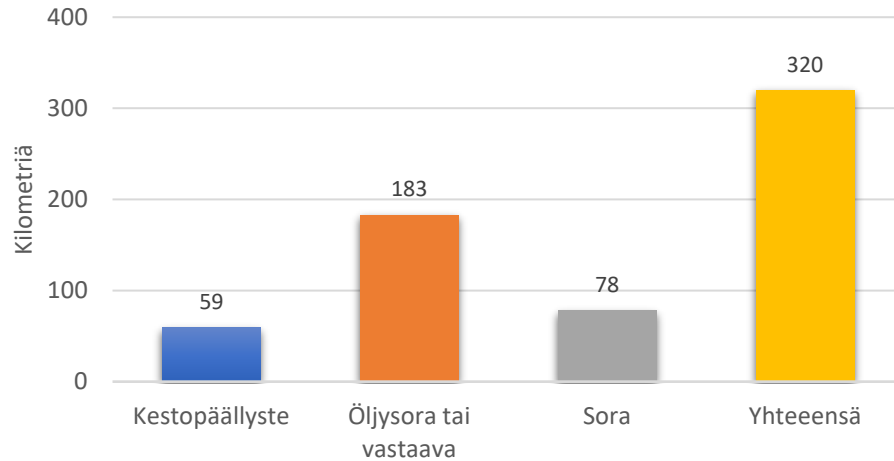
Vuosina 2019 ja 2020 "Muu logistiikka-ala" -luokkaa kuuluvia toimipaikkoja oli vähemmän kuin kolme.

Vuoden 2021 työvoimaluvut eivät täysin verrannollisia aiempiin vuosiin.

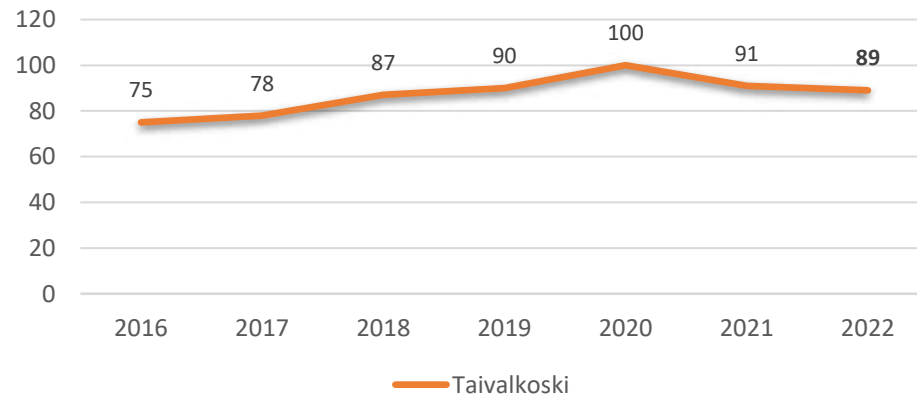

Maantiellä tarkoitetaan valtion ylläpitämää yleistä tietä.

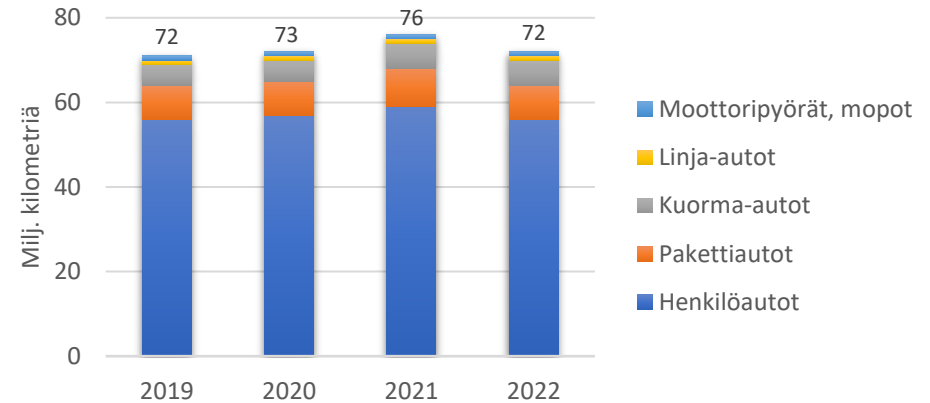
Maanteiden pituus vuonna 2021

Liikennekäytössä olevat kuorma-autot haltijan asuinkunnan mukaan

Tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä

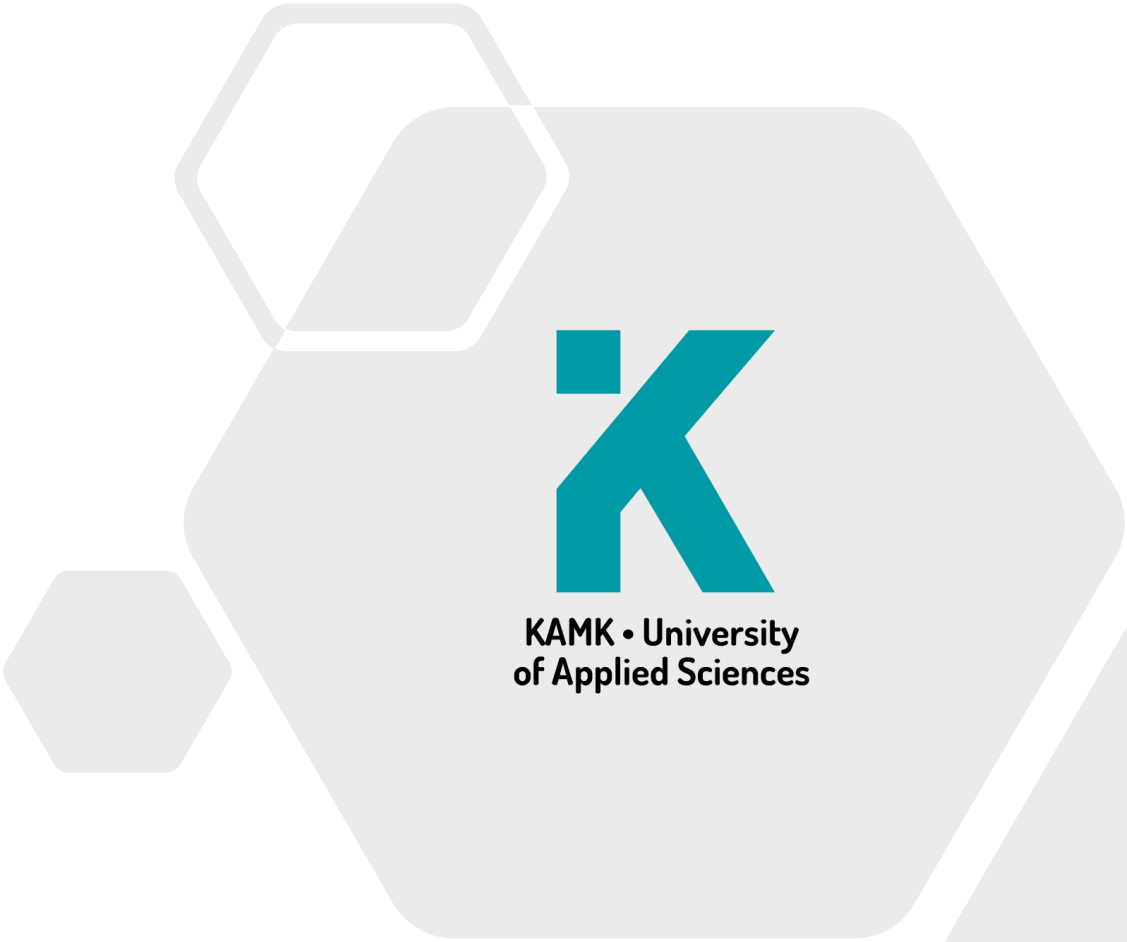
Arviot koskevat Väyläviraston hallinnoimia teitä ja kunnan omistamia teitä.

Luvut sisältävät sekä tavaraliikenneluvalliset että muut kuorma-autot.

Yhteenvedo Taivalkoski

- Kärkitoimialojen yhteenlaskettu suhteellinen osuus kaikkien Taivalkosken yritystoimipaikkojen liikevaihdosta oli vuonna 2021 70 %.
 - Henkilöstöstä kärkitoimialojen osuus oli 56 %.
- Vuoteen 2020 verrattuna kärkitoimialojen liikevaihto kasvoi käytännössä yksinomaan metsäsektorilla.
- Myös henkilötyövuosissa lisääystä tapahtui ainoastaan metsäsektorilla.

- Yritysten lukumäärä, liikevaihto sekä henkilöstön määrä. Erillistilattava tilastokeskuksen kunnittainen toimipaikkatilasto: <https://www.stat.fi/tup/yritystietopalvelu/kunnittainen-toimipaikkatilasto>
- Palkkatulot. Tilastokeskuksen palkkarakennetilasto: <https://stat.fi/tilasto/pra>
- Palkkaverotulot. Kuntaliiton efektiiviset veroasteet -tilasto: <https://www.kuntaliitto.fi/talous/verotus/kuntien-veroproositit>
- Alkutuotanto ja elintarvikesektori:
 - Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä, naudanlihan tuotanto, maidontuotanto ja lypsylehmien lukumäärä. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>
 - Elo- ja teurasporojen määrä. Erillistilaus Paliskuntain yhdistys.
 - Toimialan TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous liikevaihtoarviot. Tilastokeskuksen Maa- ja metsätaloustalouden tilastotietokanta: <https://www.stat.fi/tilasto/mmtal> sekä erillistilaus Tilastokeskuksen Maa- ja metsätaloustalouden tilastotietokanta.
- Metsäsektori:
 - Metsätalouden määrä ja omistajuus. Erillistilaus Metsäkeskus.
 - Metsähallituksen metsätalosalueet. Erillistilaus Metsähallitus.
 - Puuston kokonaistilavuus. Luonnonvarakeskuksen metsävaratulkot: <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsavarat-ja-metsasuunnittelu/metsavarakartat-ja-kuntatilastot/>
 - Suojeluvarausten osuus. Erillistilaus Pohjois-Pohjanmaan ELY:n Luonto- ja alueidenkäyttökäytäntö.
 - Arviot hakkuu- ja puutavarakertymistä ja kantorahoista. Metsäkeskuksen hakkuu- ja puutavaratilastot: <https://www.metsakeskus.fi/hakkuu- ja-puutavaratilastot/>
- Matkailutoimialat:
 - Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset Kuusamossa ja Taivalkoskella.
 - Kauppi, P. (2016). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 45. 92 s. Saatavilla osoitteesta: <http://www.theseus.fi/handle/10024/103974>
 - Satokangas, P. (2021). Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset Taivalkoskella vuonna 2019. Lapin ammattikorkeakoulu. Julkaisematon selvitys.
 - Rekisteröidyt yöpymiset. Tilastokeskuksen majoitustilasto. Kuusamon luvut Visit Finlandin Rudolf-tilastopalvelusta: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland> sekä erillistilaus Taivalkosken osalta.
 - Kuusamon lentoaseman matkustajamäärät. Finavian lentoliikennetilasto: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>
 - Kesämökkien määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen Rakennukset ja kesämökit -tilastosta.
- Logistiikka-ala:
 - Maanteiden pituus. Tilastokeskuksen tietilasto: <https://stat.fi/tilasto/tiet>
 - Tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä. VTT:n Lipasto-laskentajärjestelmä: <http://lipasto.vtt.fi/liisa/kunnat.htm>
 - Liikennekäytössä olevat kuorma-autot haltijan asuinkunnan mukaan. Traficomin tilastotietokanta: <https://tieto.traficom.fi/fi/tietotraficom/tilastotietokanta>

naturpolis